

Héber nyelv története 2:
Leíró és történeti nyelvészet
2008. tavaszi félév
Bíró Tamás és Koltai Kornélia
Péntek 9.00-10.00

Az első félév célja a héber nyelv korszakainak általános jellemzése, valamint a kapcsolódó kultúrtörténeti ismeretanyag elsajátítása volt. Jelen félév céljai:

- a nyelvészeti szemléletmód elsajátítása, módszertani bevezetés,
- szemezgetés a héber leíró és történeti nyelvészetből (a teljesség igénye nélkül),
- a nyelvtani ismeretek új szempontok szerinti átisméltése,
- a filológiai munkát segítő (történeti és leíró) nyelvészeti készségek elsajátítása.

2. félév: Leíró és történeti nyelvészet

- 1. óra:** Bevezetés és ismétlés: a nyelvészet területei, módszertana. A sémi nyelvek. A héber nyelv korszakai, és a nyelvtudomány forrásai (írott, szóbeli, összehasonlító, univerzális jelenségek) (február 15, BT)
- 2. óra:** A héber írás története: ábécék, ortográfia (február 22, BT)
- 3. óra:** Fonológia 1: A magánhangzók története és a kapcsolódó fonológiai folyamatok (február 29, BT)
- 4. óra:** Fonológia 2: A mássalhangzók története és a kapcsolódó fonológiai folyamatok (március 7, BT)
- 5. óra:** Névszói morfológia (esetek, miskalok) (március 14, KN)
- 6. óra:** Névmások és az igei személyragok (március 28, KN)
- 7. óra:** Igeidők és igemódok (április 4, KN)
- 8. óra:** Igetörzsek, rendhagyó igék (április 11, KN)
- 9. óra:** Válogatott fejezetek a szintaxisból (április 18, KN)
- 10. óra:** A szókincs fejlődése, szóképzés (április 25, BT)
- 11. óra:** Szociolingvisztika és nyelvváltozás (a múltban és a jelenben)
Összefoglalás, kérdések. (május 16, BT)

Írásbeli vizsga időpontja: később egyeztetjük, a diákok igényeinek megfelelően.

Az oktató elérhetősége: birot@nytud.hu.

A kurzus weboldala: <http://www.biroth.hu/courses/2008-hbnyt2/>

A vizsga anyaga:

Az órán elhangzottak, a handoutok alapján (javasolt az első féléves anyag átisméltése is).

Dévényi Kinga – Iványi Tamás: „*Kiszáradt a toll...*”, *Az arab írás története*, Kőrösi Csoma Társaság, Budapest, 1987., 3-17. oldalig [**23.3.Dev.1.**]

Javasolt irodalom:

Bányai Viktória és Bíró Tamás. 'Héber, arámi és más északnyugati sémi nyelvek és írások'. In: Zólyomi Gábor (szerk.): *Ókori és keleti nyelvek és írások*. Bölcsészkonzorcium, 2006.

Patrick R. Bennett. *Comparative Semitic Linguistics, A Manual*, Eisenbrauns. 1998. Különösen Parts 1-2: nyelvészeti alafogalmak tömör összefoglalása [**23.1.Ben.1.**]

William Chomsky. *The Eternal Language*. JPSA, Philadelphia, 1986⁸ [**51.3.Cho.1**]

David Crystal. *A nyelv enciklopédiája*. Osiris, Budapest, 1998. (magyar anyaggal kiegészítve, Zólyomi Gábor szerkesztette): nagyon sok háttérinformáció [?]

P. Daniels és W. Bright (eds.). *The World's Writing Systems*. Oxford UP, 1996. [**11.9.Dan.1**]

Encyclopaedia Judaica: Alphabet, Hebrew; Aramaic; Hebrew Grammar; Pronunciation of Hebrew; Writing;...

Joshua Blau. *A Grammar of Biblical Hebrew*. Wiesbaden, 1976. [**51.1.1.Bla.1.**]

Gotthelf Bergsträsser. *Introduction to the Semitic Languages*. Eisenbrauns, 1977. [**23.1.Ber.1.**]

A. Sáenz-Badillos. *A History of the Hebrew Language*. Cambridge, 1993 [**51.3.Sae.1.**]